

Tora, sau „Pentateuhul”, este numele în originalul ebraic al „primelor cinci cărți din Vechiul Testament”, cunoscute sub numele de „Cele cinci cărți ale lui Moise” care, pentru religia iudaică, sunt cele mai importante texte sacre, deoarece acestea „sunt de la Dumnezeu”, „i-au fost dictate de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai”, conțin „Învățătura care vine de la Dumnezeu”.

În general, Tôrâh se referă la primele cinci cărți ale Bibliei: Geneza, Exodul, Leviticul, Numerele și Deuteronomul. Acestea sunt cunoscute și ca Pentateuhul, termen care provine dintr-un cuvânt grecesc însemnând „volum în cinci părți”. Întrucât a fost scrisă de Moise, Tora este numită și „cartea Legii lui Moise”. (Iosua 8:31; Neemia 8:1) După cât se pare, inițial a fost scrisă ca o singură carte, însă ulterior a fost împărțită pentru a fi mai ușor de mânuit. Cuvântul tôrâh este folosit și pentru legile date Israelului privind un anumit subiect, cum ar fi „legea [tôrâh] ofrandei pentru păcat”, „legea cu privire la lepră” și „legea cu privire la nazireu”. (Leviticul 6:25; 14:57; Numerele 6:13) Tôrâh se referă uneori la îndrumare și la învățătură, care pot proveni de la părinți, de la oameni înțelepți sau chiar de la Dumnezeu. (Proverbele 1:8; 3:1; 13:14; Isaia 2:3) Ce conține Tora sau Pentateuhul?

Istoria relațiilor lui Dumnezeu cu omenirea, de la crearea primilor oameni până la moartea lui Moise. (Geneza 1:27, 28; Deuteronomul 34:5) Dispozițiile Legii mozaice. (Exodul 24:3) Aceasta conține peste 600 de legi, una dintre cele mai respectate fiind Șema, o mărturisire de credință a evreilor. Un fragment din Șema spune: „Să-l iubești pe Iehova, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta”. (Deuteronomul 6:4-9) Isus a descris această lege drept „cea mai mare și cea dintâi poruncă”. (Matei 22:36-38) Aproximativ 1.800 de ocurențe ale numelui divin, Iehova. Tora nu interzice folosirea numelui lui Dumnezeu, ci, dimpotrivă, conține legi care îi cer poporului lui Dumnezeu să-l rostească. (Numerele 6:22-27; Deuteronomul 6:13; 10:8; 21:5)

Aceste cinci cărți sunt: Întâia Carte a lui Moise: „Facerea”, numită și „Geneza”, redă „începutul, originea, creația, facerea lumii”, „procesul de creare a lumii de către Dumnezeu”.

A Doua Carte a lui Moise: „Ieșirea”, numită și „Exodul”, descrie ieșirea din Egipt (considerată, de unii, între anii 1290-1260 î. Hr., după alții, între 1280-1240 î. Hr.) a evreilor conduși de Moise către

„pământul făgăduinței”.

A Treia Carte a lui Moise: „Leviticul”, reglementează activitatea preoției și redă amănunțit prevederile morale, sociale și ceremoniale ale codului teocratic de legi date evreilor (teocrație: la evrei, în Vechiul Testament, formă de guvernământ în care statul este guvernat prin ghidare divină imediată sau prin oficiali care sunt priviți ca fiind ghidați divin, autoritatea religioasă fiind supremă oricărei alteia, precum celei statale, politice, administrative etc.).

A Patra Carte a lui Moise: evreiește se numește „În pustie”. Cei 70 de învățați care au tradus Biblia (care, în perioada respectivă, se compunea numai din Vechiul Testament) din ebraică în grecește la Alexandria în Egipt, în „Septuaginta” au numit-o „Aritmoi”, adică „Numărătorile”, de la primele două numărători (recensăminte) ale poporului evreu efectuate în perioada de 40 de ani de pribegie prin pustie. Textul în limba română vine din traducerea latină în care această carte se numește chiar așa: „Numeri” (numărătorile), nu Numerii. Cartea redă perioada istorică de 40 de ani prin pustie, și primele două numărători (recensăminte) ale poporului evreu în această perioadă de pribegie. A Cincea Carte a lui Moise: Deuteronomul este ultimul mesaj adresat de Moise națiunii, în câmpia Moabului, înainte de intrarea evreilor în Canaan, și cu puțin înainte de propria lui moarte.

Prin aceste cuvântări se aduc lămuriri la unele din legile primite anterior de Israel, și i se adresează Israelului un puternic îndemn la ascultare și la fidelitate față de Dumnezeu. Cei care au încercat de-a lungul timpului (de peste 2.000 de ani) decriptarea (descifrarea, traducerea) Bibliei, în special a Torei, au pornit de la imperativul biblic (divin) de a se păstra intacte cuvintele Torei și aceasta deoarece: „Cele 10 porunci” (numite și „Decalogul”), incluse în Tora, au fost scrise pe muntele Sinai de Dumnezeu pe două table de piatră și date lui Moise, lucru descris în Vechiul Testament în mai multe versete, dintre care menționez numai pe cele din „Exodul (Eșirea)”, care este a doua carte a lui Moise: Se cade a face o paralelă între Biblia Patriarhiei României și Biblia lui Cornilescu: Cap. 31: 18.

După ce a încetat Dumnezeu de a grăi cu Moise, pe Muntele Sinai, i-a dat cele două table ale legii, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu. Cap. 31: 18. Când a isprăvit Domnul de vorbit cu Moise pe muntele Sinai, i-a dat cele două table ale mărturiei, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu. Cap. 32: 15. După aceea Moise, întorcându-se; s-a pogorât din munte, cu cele două table ale legii în mână, scrise pe amândouă părțile lor - pe o parte și pe alta erau scrise; 16. Tablele acestea erau lucrul lui Dumnezeu și scrierea era scrierea lui Dumnezeu, săpată pe table. Cap. 32: 15. Moise s-a întors și s-a coborât de pe munte cu cele două table ale mărturiei în mână. Tablele erau scrise pe amândouă părțile, pe o parte și pe alta; 16.

Tablele erau lucrarea lui Dumnezeu și scrisul era scrisul lui Dumnezeu, săpat pe table. „Cele 10 porunci” (numite și „Decalogul”) sunt „Legea lui Dumnezeu”, sunt „Legea care a fost scrisă, pe muntele Sinai, direct și personal de Dumnezeu, pe două table de piatră, și date lui Moise”, sunt „Legea coborâtă din ceruri, de la Dumnezeu”, fapt pentru care numai aceste două table de piatră au fost (și mai sunt, pe unde or mai fi) păstrate în „Chivotul lui Dumnezeu”, numit și „Chivotul legământului Domnului”. Foarte important este să nu se confunde „Legea lui Dumnezeu”, prin care se exprimă „Cele 10 porunci”, numite și „Decalogul”, cu „Legea care a fost dictată de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai”, care este „Tora”, numită și „Pentateuhul”, prin care se exprimă „Cele cinci cărți ale lui Moise”, chiar dacă prima lege este inclusă de două ori în textul celei de-a doua legi, respectiv în „Exodul (Eșirea)” și în „Deuteronomul”. „Cele cinci cărți ale lui Moise” nu au fost dictate, direct și personal, de Dumnezeu lui Moise; ele au fost comunicate de Dumnezeu lui Moise „prin revelație divină”, sau, altfel spus, ele au fost primite de Moise de la Dumnezeu „prin revelație divină”, în timp de 40 de ani, adică „printr-un implant divin de informație”. De peste 500 de ori se spune în textul Pentateuhului că: „Dumnezeu a spus:...” sau „Domnul a vorbit lui Moise și i-a spus:...”.

Deși în Biblie este menționat numele autorului uman al cărților sale, adevăratul autor al tuturor cărților sfinte este Dumnezeu. Acest lucru este menționat în zeci de versete din biblie, dintre care redau numai pe următoarele (sublinierile îmi aparțin): 2 Petru 1:20;21: „20 Fiindcă, mai întâi de toate, să știți că nicio prorocie din Scriptură nu se tâlcuiește singură. 21 Căci nicio prorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mânați de Duhul Sfânt”. 2 Timotei 3:16:

„Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire”. Pentru a se înțelege cât mai bine această problemă se impune a sublinia și faptul că și lui Mohamed (n. cca. 570, Mecca; d. 8 iunie 632, Medina, întemeietorul religiei islamice, considerat de către musulmani mesagerul și profetul lui Dumnezeu), care nu știa nici să citească, nici să scrie, i s-a transmis, tot „printr-un implant divin de informație”, și tot de Dumnezeu, timp de 32 de ani, o a doua lucrare monumentală a lumii (literară, spirituală și religioasă), numită „Coranul”.

Personal consider că aceste două lucrări monumentale, unice în istoria omenirii, nu se puteau scrie (pe o perioadă de zeci de ani, inclusiv de către un om neștiutor de carte, provenit dintr-un trib de nomazi) decât printr-un implant divin de informație. „Cele cinci cărți ale lui Moise” au fost scrise (de Moise) „prin insuflare de Dumnezeu”, „prin revelație divină”, ulterior primirii celor 10 porunci, și într-un interval de circa 40 de ani, între (aproximativ) 1.450 - 1410 î.Hr. Tradiția orală ebraică susține că textul Torei a fost transmis de Dumnezeu lui Moise (adică prin „revelație divină”), cuvânt cu cuvânt, și chiar mai mult decât atât, literă cu literă, fără spații între ele. Ca urmare, imperativul biblic (divin) transmis scribilor (cărțurarilor evrei care tâlmăceau/traduceau cărțile lui Moise și interpretau poporului normele juridice din acestea) a fost și este, pentru eternitate, să se păstreze veșnic intacte cuvintele Torei, și aceasta deoarece se consideră că „adăugarea sau omiterea unei singure litere din Legea care a fost dictată de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai duce la distrugerea Universului”.

În viziunea iudaică ortodoxă, Tora este unică, sfântă și eternă, ceea ce înseamnă, între altele, că nici „un corn de literă”, nici „o cirtă”, nici „o iotă”, nici „o singură frântură de slovă” din aceasta nu poate fi schimbată, lucru subliniat în mai multe versete din Biblie, precum în exemplele următoare: În Biblia Patriarhiei României: „Dar mai lesne e să treacă cerul și pământul, decât să cadă din Lege un corn de literă”. (Luca 16:17). „Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul și pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate”. (Matei 5.18).

În Biblia lui Cornilescu: „Este mai lesne să treacă cerul și pământul decât să cadă o singură frântură de slovă din Lege”. (Luca 16:17). „Căci adevărat vă spun, câtă vreme nu vor trece cerul și pământul,

nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege înainte ca să se fi întâmplat toate lucrurile”. (Matei 5.18) Expresiile „corn de literă”, „círtă”, „frântură de slovă” și „iotă” exprimă toate același lucru: fie un „colțișor mic sau îndoitură abia observabilă la consoanele alfabetului evreiesc, prin care se deosebeau literele unele de altele”, numit „círtă”; fie „o frântură de literă” constând dintr-un simbol atașat unei litere, precum, în limba română simbolurile care însoțesc cele cinci litere cu semne diacritice (ă, â, î, ș, ț); fie punctele din unele litere, precum cele din literele românești i și j; fie orice altă particulă, oricât ar fi ea de mică, din scrierea unei litere.

Fiecare dintre acestea, adăugate și/sau omise în copierea Torei, ar fi condus (și ar conduce) la încălcarea gravă a Legii care a fost dictată de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai și, pe cale de consecință, ar duce la distrugerea Universului. Drept urmare, la evrei, toți scribii care au copiat Tora, din antichitate și până în prezent, au urmat un program special de instruire, cu reguli severe, inclusiv în verificarea exactității copierii textului. Încă din cele mai vechi timpuri rabinii (evrei, personalități recunoscute ca o somitate și ca o autoritate în domeniul religiei, dintre care unii au trăit și în mijlocul altor popoare, precum la curtea Egiptului, în Lituania etc.) au avertizat lumea asupra existenței unor coduri în Tora, afirmând chiar că „Tot ce a fost, este și va fi până la sfârșitul timpului se află în Tora” (a se vedea, spre exemplu, Elijah Solomon, rabin lituanian, care a trăit în secolul al XVIII, supranumit „Înțeleptul din Vilna”). În total Tora conține 304.805 litere, respectiv 613 porunci esențiale pentru religia iudaică, inclusiv „Decalogul” sau „Cele Zece Porunci”. „Tora”, din originalul ebraic, a fost tradusă în greacă, sub numele de „Pentateuhul”, fiecare din acestea (și „Tora”, în ebraică, și „Pentateuhul”, în greacă) exprimând același lucru. Vezi și „Pentateuh”.

Dr. Stelian Gomboș

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*